מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את מאפייני היישוב החדש בהשוואה ליישוב הישן
- לתאר את העלייה הראשונה: ארצות מוצא, הרכב וקשיים
- להסביר את תפקיד הברון רוטשילד ויק"א בביסוס המושבות

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנה בסיסית

1. א – רוסיה, רומניה ותימן
2. ג – קדחת
3. ב – הנדיב הידוע

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – רוב העולים היו שומרי מסורת ובעלי משפחות
2. נכון – יהודים מתימן היו חלק מהעלייה הראשונה
3. לא נכון – רוב העולים התיישבו בערים

חלק ג' – השלמת מילים

1. 1882
2. ביל"ו
3. נדיב הידוע
4. קדחת

חלק ד' – התאמה

1. 1 – ג (ייסדה את גדרה ב-1884)
2. 2 – א (תנועה שפעלה לעלייה ולהתיישבות חקלאית)
3. 3 – ד (תמך כספית במושבות עד 1900)
4. 4 – ב (ניהלה את המושבות מ-1900)

חלק ה' – סדר כרונולוגי

1. תחילת העלייה הראשונה וייסוד ראשון לציון, זכרון יעקב וראש פינה
2. אנשי ביל"ו מייסדים את גדרה
3. ייסוד רחובות
4. ייסוד חדרה

חלק ו' – תשובה קצרה

1. היישוב החדש שאף לעבודת אדמה, לעברית מדוברת ולחינוך לאומי, בעוד היישוב הישן התבסס על לימוד תורה ותמיכה כספית מהגולה
2. עוני, חוסר ניסיון בחקלאות, מחלת הקדחת, קשיי השלטון העות'מאני והתקפות

כרטיס יציאה – מה לחפש

- קבוצת סטודנטים מרוסיה שעלתה ב-1882 וייסדה את גדרה
- ניהלה את מושבות הברון ופעלה לביסוסן הכלכלי העצמאי
- למשל: שאיפה לעבודת אדמה לעומת פרנסה מכספי חלוקה

טיפים להפעלה:

- אפשר לשלב מפה אילמת לאיתור המושבות שהוזכרו כחלק מהתרגול
- כדאי להדגיש את ההבדל בין מניע דתי למניע לאומי בהשוואה בין היישובים
- יש לוודא מול ספר הלימוד נתונים מספריים כמו מספר העולים והמושבות

דף תרגול: העלייה הראשונה והמושבות

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בשנת 1882 החלו לעלות לארץ ישראל יהודים בעלי רעיונות לאומיים, שביקשו להקים חברה חדשה המתבססת על עבודת אדמה ועברית מדוברת. כך נוסדו המושבות הראשונות, שעברו קשיים רבים עד שהתבססו.

בנק מילים: נדיב הידוע | ביל"ו | קדחת | 1882

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מאילו ארצות הגיעו רוב עולי העלייה הראשונה?

א) רוסיה, רומניה ותימן ב) גרמניה וצרפת ג) מרוקו ועיראק

2. איזו מחלה פגעה קשות במתיישבים?

א) שפעת ב) אבעבועות ג) קדחת

3. מה היה כינויו של הברון רוטשילד?

א) החוזה ב) הנדיב הידוע ג) אבי המושבות העבריות

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	עולי העלייה הראשונה היו כולם צעירים רווקים	☐	☐
2	גם יהודים מתימן עלו בתקופה זו	☐	☐
3	רוב עולי העלייה הראשונה התיישבו במושבות	☐	☐

3 חלק ג׳ – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. העלייה הראשונה החלה בשנת _____

2. קבוצת הסטודנטים שהקימה את גדרה נקראה _____

3. כינויו של הברון רוטשילד היה ה_____

4. המחלה שפגעה במתיישבים נקראה _____

4 חלק ד׳ – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. ביל״ו	___	**א.** תנועה שפעלה לעלייה ולהתיישבות חקלאית
2. חיבת ציון	___	**ב.** ניהלה את המושבות מ-1900
3. הברון רוטשילד	___	**ג.** ייסדה את גדרה ב-1884
4. יק״א	___	**ד.** תמך כספית במושבות עד 1900

5 חלק ה׳ – סדר כרונולוגי

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	ייסוד חדרה
☐	ייסוד רחובות
☐	אנשי ביל״ו מייסדים את גדרה
☐	תחילת העלייה הראשונה וייסוד ראשון לציון, זכרון יעקב וראש פינה

6 חלק ו׳ – תשובה קצרה

ענו בקצרה.

1. ציינו שלושה הבדלים בין היישוב הישן ליישוב החדש

2. הציגו שלושה קשיים של המתיישבים במושבות

כרטיס יציאה

מה הייתה ביל״ו?

מה עשתה יק״א מ-1900?

איך הרגשתי בשיעור? 😀 🙂 😐 ☹️